

HADRIAN DAICOVICIU
1932-1984

HADRIAN DAICOVICIU (1932-1984)

Hadrian Daicoviciu s-a născut la Cluj la 11 octombrie 1932, în familia profesorului Constantin și Lucia Daicoviciu. Studiile liceale le-a urmat la Sibiu și Cluj, la Liceul „Emil Racoviță”. A urmat cursurile Facultății de istorie la Universitatea Kazan (URSS) și apoi la Universitatea din Cluj, absolvindu-le în anul 1955.

După facultate a fost numit preparator la catedra de istorie antică a Universității clujene, parcurgând treptele ierarhiei universitare până la gradul de profesor, în 1978. În 1971 a obținut titlul de doctor în istorie la Universitatea „Babeș-Bolyai”, cu teza *Dacia de la Burebista la cucerirea română*.

Dascălul Hadrian Daicoviciu era admirat de studenți pentru știința sa, pentru logica și argumentația strânsă, pentru interpretarea obiectivă a fenomenului istoric, pentru felul cum ne învăța să pătrundem în tainele nebănuite ale acestei istorii aride, ale cărei izvoare sunt nescrise, pentru verbu-i măiestru și curgător. Cursurile și seminariile sale îngemănau știința cu inteligența și cuvântul potrivit, toate învelite într-o sobrietate deplină și o artă a oratoriei fascinantă. Era o plăcere să-l ascultă vorbind. Cu vocea lui caldă și gravă, cu o dicție perfectă, își expunea ideile cu eleganță și fără urmă de afectare. Puterea lui de convingere era bazată în egală măsură pe înlănțuirea logică a argumentației și pe vibrația emoțională transmisă de încrederea fermă în adevărul propriului punct de vedere. Căci, în tot ce făcea, în tot ce spunea, punea suflet, pasiune, uneori chiar patimă. Și stabilea astfel, imediat, calea de comunicare directă cu interlocutorul, fie el studentul din amfiteatrul, specialistul avizat sau publicul larg.

Eruditul profesor era egalat doar de neobositul cercetător, stăpânit integral de acea curiozitate științifică mereu vie, care te face nu numai să nu iei în seamă greutățile zilelor petrecute pe câmp și în pădure, în soare dogoritor sau ploaie neîntreruptă și ale noptilor însotite de frigul corturilor. Toate i se păreau firești, neafectându-i pofta de lucru și buna dispoziție.

Arheologul Hadrian Daicoviciu, crescut de copil, alături de tatăl său, academicianul Constantin Daicoviciu, printre ruinele cetăților dacice din Munții Orăștiei și a celui mai important oraș din spațiul latinității estice, s-a dăruit ideii de a cerceta cele două „columne” ale poporului român: Sarmizegetusa Regia și Ulpia Traiana Sarmizegetusa. O nestăvilită pasiune i-a caracterizat și activitatea de arheolog. Din studenție și până în acea ultimă vară a vieții sale, an de an câteva luni le închina cercetărilor arheologice. Se apleca cu același interes și neostoită curiozitate asupra unei modeste locuințe sau asupra impozantelor ziduri ale fortificațiilor, a tainelor impresionantelor sanctuare dacice. A condus, din 1973, șantierul Cetățile dacice din Munții Orăștiei și șantierul Ulpia Traiana Sarmizegetusa; pe altele le-a vizitat sistematic, mânăt de aceeași

dorință de cunoaștere (șantierul de la Piatra Craivii, Câpâlna, Gornea, Caransebeș, Oncești, Potaissa, etc.).

Valoroasele lucrări științifice ale eminentului cercetător au fost completate de numeroase colaborări la ziar și reviste de cultură și istorie din țară. Dintre toate se cuvine amintită rubrica din revista clujeană „Steaua”, intitulată *Însemnări despre Dacia* în care prezenta rezultatele cercetărilor și interpretărilor sale referitoare la lumea dacoromană. A fost consultant științific la filmele: „Dacii”, „Columna”, „Burebista” precum și la numeroase documentare istorice, emisiuni la radio și televiziune. Difuzarea frecventă pe calea undelor a „lecțiilor de istorie” i-a făcut cunoscută vocea cu sonorități grave, cu inflexiuni și nuanțări sugestive, în cele mai îndepărătate colțuri de țară.

Majoritatea contribuțiilor cercetătorului Hadrian Daicoviciu au vizat istoria Daciei preromane, în speță perioada statului dac și istoria Daciei romane. Izvoare de toate categoriile – arheologice, numismatice, epigrafice, literare – corroborate cu o documentație exhaustivă în istoriografia referitoare la problematica cercetată, i-au facilitat elaborarea unor lucrări de referință în literatura de specialitate. Contribuțiile și noile interpretări privitoare la caracterul statului dac, la particularitățile acestuia, la cronologia regilor daci, la definirea în ansamblu a civilizației dacice, au fost încununate de magistrala sinteză închinată istoriei Daciei de la Burebista până la cucerirea romană.

O problematică vastă și complexă a abordat eminentul cercetător, Hadrian Daicoviciu, și în studierea epocii romane: instituțiile și organizarea provinciei Dacia, urbanismul, viața culturală și religioasă, continuitatea dacilor sub stăpânirea romană, romanizarea și esența ei.

Rezultatele cercetărilor sale au fost apreciate în țară și străinătate, dovedă fiind numărul mare de participări a eminentului arheolog la numeroase manifestări științifice interne și internaționale: Congresul internațional de științe preistorice și protoistorice de la Praga, 1966; Congresul de studii sud-est europene de la Atena, 1970; Congresul internațional de științe preistorice și protoistorice de la Belgrad, 1971; Congresul internațional de tracologie de la Sofia, 1972; Congresul internațional de epigrafie greacă și latină de la München, 1972; Congresul de studii sud-est europene, București, 1974; Congresul internațional de tracologie, București, 1976; Congresul internațional de științe istorice, București, 1980). A fost membru al Societății de Studii Clasice, (București, 1973) și membru de onoare al Societății Numismatice Române (București, 1976).

Pentru merite științifice deosebite a primit numeroase premii și distincții, cel mai important fiind premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române, pentru lucrarea *Dacii*, în anul 1965.

Întreaga viață și activitate a profesorului Hadrian Daicoviciu a fost strâns legată de **muzeul de istorie clujean**, pe care l-a cunoscut și îndrăgit ca nimeni altul. Si era firesc să fie așa, pentru că a copilărit în clădirea muzeului, jucându-se printre monumentele din curte, a trăit în muzeu și a „plecat” prematur și fulgerător, tot de aici.

Încă de la reorganizarea instituției, în anul 1963, a fost șef al secției dacoromane, apoi director adjunct, iar din anul 1974 director general, până la moartea sa.

Hadrian Daicoviciu a depus mult suflet în munca de director de muzeu, a inițiat și organizat expoziții de anvergură, menite să facă cunoscută istoria românilor precum și valorosul patrimoniu al muzeului, atât în țară cât și în străinătate. Expozițiile: *Romanii în*

România (Köln, Roma, 1969-1970), *Illiri și daci* (Beograd și Ljubljana, 1971-1972), *Civilizația daco-getică în perioada clasică* (Bruxelles, Luxemburg, Haga, Londra, Köln, Paris, Sofia, Cracovia, Viena, 1979-1981), au fost apreciate de public și specialiști din întreaga Europă.

A fost continuatorul priceput și perseverent al anuarului muzeului, *Acta Musei Napocensis*, fondată de părintele și mentorul său, acad. Constantin Daicoviciu.

Prietenos, cu ușa și inima mereu deschise, **DOMNUL HADRIAN** sau **HAŞU** cum îi spuneam noi, foștii studenți, subalterni sau colaboratori, prieteni am putea spune, era gata să asculte și să ajute pe oricine, indiferent de natura problemelor avute, personale și profesionale.

S-au scurs două decenii și jumătate, un interval temporal apreciabil, în care uitarea de evenimente și figuri dispărute este firească. Nu și în cazul Domnului Hadrian, care este prezent în amintirile și discuțiile noastre, cu figura-i luminoasă și zâmbitoare, cu vorba-i caldă și prietenoasă, ori cu tumultul unei furii trecătoare.

Amintirea sa, pentru toți cei care l-au iubit, stimat și prețuit atât de mult, și-a dobândit benemeritat, neuitarea.

S-a stins din viață în 4 octombrie 1984.

HADRIAN DAICOVICIU
1932 – 1984

On 11 October 2012, Hadrian Daicoviciu, the university Professor and Director of the National Museum of Transylvanian History, would have turned 80. But since “time had patience no longer,” it was also on a day of October - on 4 October 1984 - that he died, at the age of 52, much too soon and much too unexpectedly.

Hadrian Daicoviciu was born in Cluj, in the family of Professor Constantin Daicoviciu, an archaeologist and a historian of antiquity, the Rector of the University of Cluj. He attended the first year of primary school in Cluj (1939-1940), and the other three, as well as the first two years of high school in Sibiu, where his family sought refuge in 1940. After returning from refuge, he attended the University Pedagogical Seminary in Cluj (which successively became the High School for Boys no. 3 and “Emil Racoviță” High School), graduating from it in 1951. He began his university studies at the Faculty of History, at “V. I. Ulyanov - Lenin” University (1951-1953) in Kazan (the USSR) and continued and completed them at “V. Babeș” University in Cluj in 1955.

After graduation, he was appointed as a teaching assistant at the Faculty of History - Philosophy, “V. Babeș” University and in 1956 he was promoted as head teaching assistant. As of September 1957, he became Professor N. Lascu's assistant, running the seminars of world history with a focus on the Ancient Orient, on Ancient Greece and Rome. With a view to acquiring a thorough command of the classical languages, Greek and Latin, he resorted to the generous help of Professors Th. Naum and N. Lascu. In 1973, he filled the position of associate professor by contest, becoming a full Professor of Romanian Ancient History in 1978. He delivered general and special courses and seminars of Ancient World History, Romanian Ancient History and Archaeology. Between 1961 and 1966, he worked as a lecturer at the three-year Pedagogical Institute in Cluj and Oradea. In 1971, he received his PhD in History from the University of Cluj, with a thesis entitled *Dacia de la Burebista la cucerirea romană [Dacia from Burebista to the Roman Conquest]*, written under the scientific supervision of Professor N. Lascu.

In his dedication to fully serving Romanian history, Hadrian Daicoviciu benefited not only from the example of his father, but also from that of the illustrious scholars and professors from Cluj University, specialists in classical philology, the history of philosophy and ancient culture, and art history: Vasile Pârvan, Vasile Bogrea, Stefan Bezdechi, Mihail Macrea, I. I. Rusu, Kurt Horedt, D. D. Roșca, Virgil Vătășianu and others.

Professor Hadrian Daicoviciu was admired by his students for his erudition, for his logic and solid arguments, for his objective interpretation of historical phenomena, and for the manner in which he taught us to penetrate the unfathomable mysteries of this

arid history, whose sources are unwritten, through his skilful and flowing rhetoric. His courses and seminars entwined science with intelligence and the right word, all wrapped in full sobriety and a fascinating art of oratory. It was a pleasure to listen to him speaking. With his warm and serious voice, with his perfect diction, he exposed his ideas with elegance and without a trace of pretentiousness. His power of persuasion relied equally on the logical chain of argumentation and on the emotional vibration conveyed by his firm confidence in the truth of his own point of view. For in everything he did, in everything he said, he invested his heart and soul, passion and, at times, fervent ardour. And thus he established immediately the path of direct communication with his interlocutors, whether they be the students in the amphitheatre, competent specialists or the public at large.

The erudite professor was matched only by the tireless researcher, who was fully possessed by that scientific curiosity that is always alive, that makes one not take into account the hardships of days spent in the field and in forests, under the scorching sun or in ceaseless rain, or of nights spent in cold tents. All these seemed natural to him, leaving his appetite for work and his good mood intact.

The archaeologist Hadrian Daicoviciu, who had been raised by his father, Academician Constantin Daicoviciu, amongst the ruins of Dacian fortresses in the Orăştie Mountains and of the most important city in the space of Eastern Latinity, dedicated himself to the idea of investigating the two “columns” of the Romanian people: Sarmizegetusa Regia and Ulpia Traiana Sarmizegetusa. His work as an archaeologist was characterised by unbridled passion. From his years as a student until that last summer of his life, he spent several months a year doing archaeological research. He would focus with the same interest and tireless curiosity on a modest abode or on the majestic walls of fortifications, on the secrets of the impressive Dacian sanctuaries. He led, starting from 1973, the Dacian Cities archaeological site in the Orăştie Mountains and the Ulpia Traiana Sarmizegetusa site; he visited the others systematically, driven by the same desire for knowledge (the sites from Piatra Craivii, Căpâlna, Gornea, Caransebeş, Onceşti, Potaissa, etc.).

The eminent researcher's valuable scientific papers were accompanied by his numerous collaborations with newspapers and cultural and historical journals in the country. Of all, his column in *Steaua*, the journal from Cluj, entitled “Însemnări despre Dacia” [“Notes on Dacia”] deserves special mention: here he presented the results of his research and interpretations on the Daco-Roman world. He was a scientific consultant for the films: *The Dacians*, *The Column*, and *Burebista*, as well as for numerous historical documentaries, and radio and television shows. The frequent broadcasts of his “lessons of history” familiarised the viewers from even the farthest corners of the country with his serious sounding voice, with all its suggestive inflections and nuances.

Most of the researcher Hadrian Daicoviciu's contributions focused on the history of pre-Roman Dacia, especially on the period of the Dacian state. Sources of all types - archaeological, numismatic, epigraphic, and literary - corroborated with a comprehensive historiographical documentation on the areas he researched enabled him to produce works of reference in the specialised literature. His contributions and his new interpretations regarding the characteristics of the Dacian state, its particularities, the

chronology of the Dacian kings, the definition of the entire Dacian civilisation were crowned by his outstanding synthesis of Dacian history from Burebista to the Roman Conquest.

The eminent scientist Hadrian Daicoviciu addressed a vast and complex range of issues also as regards the Roman period: the institutions and the organisation of the Dacian province, urbanism, cultural and religious life, the continuity of the Dacians under the Roman rule, Romanisation and its essence.

The results of his research were appreciated at home and abroad, as attested by the large number of participations in numerous national and international scientific events: the International Congress of Prehistoric and Protohistoric Sciences, Prague, 1966; the Congress of Southeast European Studies, Athens, 1970; the International Congress of Prehistoric and Protohistoric Sciences, Belgrade, 1971; the International Congress of Thracology, Sofia, 1972; the International Congress of Greek and Latin Epigraphy, Munich, 1972; the Congress of Southeast European Studies, Bucharest, 1974; the International Congress of Thracology, Bucharest, 1976; the International Congress of Historical Sciences, Bucharest, 1980. He was a member of the Society for Classical Studies (Bucharest, 1963) and an honorary member of the Romanian Numismatic Society (Bucharest, 1976).

For outstanding scientific merit, he received numerous awards and accolades, the most important being the prize “Vasile Pârvan,” awarded by the Romanian Academy, for his work *Dacii*, in 1965.

Professor Hadrian Daicoviciu’s entire life and work were closely related to the **History Museum in Cluj**, which he knew and loved like no other. And it was natural for him to do so, because he grew up in the museum building, playing among the monuments in the yard, living in the museum and also “leaving” prematurely and precipitously from here.

Starting from the moment when the institution was reorganised, in 1963, he was Head of the Daco-Roman Department, then Deputy Director and, from 1974 until his death, General Director.

Hadrian Daicoviciu put a lot of heart in his work as the museum’s director. The annual scientific sessions organised by the museum under the significant title *Continuitate multimilenară [Multi-millennial Continuity]* were attended, throughout the years, by specialists from the entire country. The emotion of meeting with his colleagues and researcher friends was complemented by the diversity of scientific communications, followed by discussions, dialogues and incisive polemics, supported by archaeological sources and evidence.

A remarkable messenger of the Romanian people, Hadrian Daicoviciu repeatedly went abroad, presenting the material and spiritual culture of our ancestors - as a part of European civilisation - which was for centuries in close interdependence with the Hellenistic and the Roman worlds. The image of this scientist of international renown is outlined by his vast correspondence with historians of antiquity worldwide, by his study scholarships, invitations and participations in sessions and conferences in the field.

He initiated and organised major exhibitions designed to make known the history of the Romanians and the valuable patrimony of the museum, both at home and abroad. These exhibitions were greatly appreciated by the public and by professionals across Europe: *Romanii în România [The Romans in Romania]* (Cologne, Rome, 1969-1970); *Illiri și daci [Illyrians and Dacians]* (Belgrade and Ljubljana, 1971-1972); *Civilizația daco-getică în perioada clasică [Getic-Dacian Civilisation in the Classical Period]* (Brussels, Luxembourg, The Hague, London, Cologne, Paris, Sofia, Krakow, Vienna, 1979-1981).

He was the accomplished and tenacious continuator of the museum's yearbook, *Acta Musei Napocensis*, founded by his father and mentor, Acad. Constantin Daicoviciu.

Friendly, always open-hearted, **MISTER Hadrian** or **HAŞU** - as we all called him, whether we were his former students, his subalterns or associates, his friends, we might say - was ready to listen to and help everyone, regardless of the nature of their problems, personal or professional.

Each early October reminds us of Mister Hadrian, with his bright and smiling face, with his warm and friendly words, or with the tumult of some fleeting ire. The tragedy inherent in our premature separation makes us resort to the melancholy sentence of the Shakespearean verse "And summer's lease hath all too short a date!..."

BIBLIOGRAPHY

The Daicoviciu Fund, (inv. no. C₂ 6940 – C₂ 8300: documents, manuscripts, correspondence, photographs, personal objects), The National Museum of Transylvanian History, Cluj-Napoca.

Enciclopedia istoriografiei românești, Bucharest, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, pp. 117-118.

"In memoriam Hadrian Daicoviciu," in *Tribuna*, Cluj-Napoca, no. 6, October 1984.

"1932-1984 Memoriae Aeternae Illustrissimi Ac Ornatissimi Viri Hadrian Daicoviciu Studiorum Regni Dacorum Atque Provinciae Daciae Auctoris Egregii Ac Promotoris Collegae Discipuli Amici," in *Acta Musei Napocensis*, XXII-XXIII, Cluj-Napoca, 1985-1986, pp. 812-813.

Mircea Zaciu, *Jurnal 1*, (1979), Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1993, p. 231, p. 387.

Constantin Pop, "Profesorul Hadrian Daicoviciu – organizatorul unor expoziții internaționale de prestigiu," in *Tibiscum*, VIII, Caransebeș, 1993, pp. 359-364.

Mircea Zaciu, *Jurnal 3* (1984), Bucharest, Editura Albatros, 1996, p. 133.

Clujeni ai secolului 20 (Dicționar esențial), Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2000, p. 93.

Constantin Pop, "Amintiri despre profesorul Hadrian Daicoviciu. Din confesiunile unui învățăcel," in *Tibiscum*, XII, Caransebeș, 2005, pp. 137-149.

Daniela Comșa, *Constantin și Hadrian Daicoviciu. Memoria imaginilor*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2010.

Ovidiu Ghita (ed.), *Istoria Universității "Babeș-Bolyai"*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2012.

*

EVOCATIONS

Tudor Arghezi: I shall ignore if and how much has been written in the so-called cultural publications by critics who are obsessed with literary aberrations, about the wonderful book filled with a massive amount of information, written by - I do not know how I should refer to him - the scholar or the profound artist, Hadrian Daicoviciu. I journeyed through the author's printed manuscript like through a valley of flowers and cool breezes, and to rejoice, I entered it with a pink chrysanthemum, plucked from his lovely garden... From excitement to excitement, I felt a tear drop onto a page from time to time. I'll go, if only I should gather strength, to Orăştie, to weep by its walls. A new universe opened to me in a flash. Let me say that I am a happy man, between constellations and balms. (Tudor Arghezi, 7 April 1966, *Dacii*, Editura Pentru Literatură, the collection "Biblioteca Pentru Toti")

Acad. Camil Mureşan: Hadrian Daicoviciu's life was not quiet... but deeply convulsed: throughout its course, he was neither denied satisfaction, nor spared sorrow - which he stoically mastered. The convulsion in his life was one of the signs meant for the elect, for those consumed by a perpetual endeavour to reach the truth, science, those eager to share these with as many as possible - if indeed possible, with the whole world...

He impressed his colleagues and professors from the first moment he entered this university, as a student, dedicating himself to the study of history. He had a maturity and incisiveness of thought, a precise and elegant spontaneity of expression, which distinguished his brilliance amongst several generations of young scholars from a few decades ago...

The heir of his family's old professional vocation, manifested with supreme force through the overwhelming personality of Constantin Daicoviciu, our colleague added to it, like his father before, the exquisite mastery of the written word, filling the pages of numerous monographs, studies, articles and historical notes. I read and rightly appreciated them, just like the foreign scientific opinion also valued them.

Notwithstanding all these... the image Hadrian Daicoviciu leaves behind is above all that of a brilliant oral presence, whose charm was reflected both in the expression of the most abstract and complex results of science and in his everyday conversations, punctuated by the exuberance of his optimistic temperament.

His optimism betrayed the essence of his warrior nature. He had the courage and even the passion to go into the arena, where he handled the heavy sword or the fine rapier of arguments, with the same strength and agility, in order to defend or impose his opinions; he always considered he had a duty to mould them truthfully and, as such, to make them correspond to the interest of historical science...

Like so many people of the city, living frantically amidst its tumult, he also had a taste for ovations, celebrating the victories that most often crowned his dazzling demonstrations of intelligence, wit and erudition...

Against the background of our history, featuring, at the dawn of time, that Column which enticed Hadrian Daicoviciu to study it in every revealing detail about the birth of a nation, today we may distinguish another - the column he added to the values of Romanian and world culture and science: the scientific work he created in the less than three decades of activity that fate sparingly allowed him to carry out... (The Daicoviciu Fund, In memoriam Hadrian Daicoviciu, inv. no. C2 8162, The National Museum of Transylvanian History, Cluj-Napoca).

Acad. Emil Condurachi: *Hadrian Daicoviciu was an eminent specialist in the utterly complex field he mastered with such power, of studies on the early history of the Romanian people. A passionate archaeologist, a highly distinguished professor, a man of refined spiritual quality, he also illustrated, to the highest degree, the institutions to which he ceaselessly devoted all his energy - the University of Cluj and the Museum of Transylvania - and, thereby, the successive generations of the men of culture and men of country whom he represented amongst his peers. The son of a generation of scholars, Hadrian Daicoviciu was, above all, the son of the great historian Constantin Daicoviciu because, indeed, he was not his heir only by the law of nature, but by the infinitely more severe law of culture. A difficult legacy, for his father was a great man in every respect, and it was difficult for anyone to measure up to him. But Hadrian Daicoviciu was truly and in the highest sense the heir of his sharp and learned father, for he carried on the work of his lifetime, inspiring this legacy with his own high spirit, with his own creative force, going deeper, decanting more subtly, in a word, innovating - as one rightly ought to surpass one's great predecessors - with deep respect and unflinching intrepidity...*

His courses were - I know this from all those who experienced the joy of attending them - both rigorous and vibrant, shaping the spirit of many generations of students; too few, we might say now, thinking of those who might have followed but were not given this chance.

It was an intellectual feast for his elderly colleagues, as well as for the other connoisseurs of history or simply for those thirsting for knowledge to hear his voice and the language he spoke with such grace, to follow his thought, which tirelessly deciphered the history of that essential chapter in the destiny of our nation, to whose study he had consecrated his entire life. Everything he said, along with everything he ever wrote bears the twofold seal of scholarly rigor and incandescent thought, beautifully lit by his great talent...

And, as it happens to the best of us, all these remarkable talents and accomplishments were integrated into a harmonious, solar, powerful personality. Hadrian Daicoviciu was a man of exquisite quality, a son and a father, a brother and a friend, a scholar and an educator - all melting into a single noble metal, whose strength, courage, cheerfulness and kindness enhanced his innate brilliance and authenticity. (Tribuna, no. 6, October, 1984, Cluj-Napoca).

Al. Căprariu: *I'm writing with the sliver left from my broken pen, bleeding because of Hadrian Daicoviciu's absurd death. We were - for more than three decades - and will remain, beyond the mourning of his departure, soul brothers, because together we shared bread and wine and hopes and dreams and ideals and wrath against stupidity and memories and still something that words will never be able to say until the very end.*

And how might I start reminiscing about what ennobled our friendship? Perhaps by remembering that road we took together to the "Merry Cemetery" in Săpânța... or recalling the countless trips - made by night trains - from Cluj to Bucharest and back.... And why not remember the dozens of mornings when we drank our coffee together with Daicoviciu the Elder and Hadrian and Professor Hărăguș and Professor Mircea Zaciu - it became a sort of ritual, a sort of tradition - spinning yarns, laughing at all and, no less, at ourselves? Could those hours have vanished into nothingness? Impossible! I can still hear, underneath inner horizons, Daicoviciu's words of wisdom - the great Professor - and Hadrian's roars of tonic laughter and Professor Hărăguș's velvet lines and Mircea Zaciu's phrases full of erudite candour...

With Hadrian, who throbbed with life, you could share, in brotherly manner, both lively discussion and silence...

Years ago - I was still working for Tribuna and the spiritual adventure of Dacia had not yet begun - I was at Arghezi's, telling the poet about the friends from Cluj, about what we were dreaming of achieving with the new journal that was just coming out its golden childhood. Arghezi exclaimed, "You're lucky. The Daicovicibus are with you!" I instinctively liked that plural, whose entire meaning I grasped only later...

And now, behold, there's one more empty place at the Table of Silence in my soul. (Tribuna, no. 6, October, 1984, Cluj-Napoca).

HADRIAN DAICOVICIU

SELECTIVE BIBLIOGRAPHY

- “Şantierul arheologic Grădiştea Muncelului-Costeşti,” in *Materiale şi cercetări arheologice*, 1959, 5, pp. 379-401; 1960, 6, pp. 331-358 (in collaboration with C. Daicoviciu, N. Gostar).
- “Date şi probleme noi cu privire la dacii din Munţii Orăştiei,” in *Studia Universitatis Babeş-Bolyai*, series IV, 1959, *Historia*, pp. 7-18.
- “Osservazioni intorno alla Colonna Traiana,” in *Dacia*, III, 1959, pp. 311-323.
- “Diana de la Sarmizegetusa (Ulpia Traiana),” in *Omagiu lui Constantin Daicoviciu*, Ed. Acad. R.P.R., 1960, pp. 131-138.
- Sarmizegetusa. Cetăţile şi aşezările dacice din Munţii Orăştiei*, Ed. Meridiane, 1960, (in collaboration with C. Daicoviciu).
- “Le monument-calendrier des Daces de Sarmizegetusa,” in *Nouvelles Études d'Histoire*, II, Bucharest, Ed. Acad. R.S.R., 1960, pp. 55-72.
- “Observaţii privind obştea sătească la geto-daci,” in *Studii şi Cercetări de Istorie Veche*, Bucharest, Institute of Archaeology, XI, 1, 1960, pp. 135-139.
- Crestomaţie pentru istoria universală veche. Partea I: Oriental antic*, Bucharest, Ed. de Stat didactică şi pedagogică, 1960 (in collaboration with N. Lascu).
- “Il tempio-calendario dacico di Sarmitegetusa,” in *Dacia*, IV, 1960, pp. 231-254.
103. “Burébista’s State,” in *36th Anniversary of the Liberation of Romania*, New-Delhi, 1960, pp. 24-28.
- “Programul de luptă a lui Crixos în cadrul răscoalei lui Spartacus,” in *Studia Universitatis Babeş-Bolyai*, series IV, 1961, *Historia*, pp. 7-17.
- Sarmizegetusa. Cetăţile şi aşezările dacice din Munţii Orăştiei*, second ed., Bucharest, Ed. Meridiane, 1962 (in collaboration with C. Daicoviciu; published also in Russian, French and German).
- “Probleme şi perspective ale săpăturilor arheologice din Munţii Orăştiei,” in *Studii şi Cercetări de Istorie Veche*, Bucharest, Institute of Archaeology, XIII, 1962, pp. 9-17.
- Ulpia Traiana (Sarmizegetusa romană)*, Ed. Meridiane, Bucharest, 1962, 126 p.; second ed. 1966 120 p. (in collaboration with C. Daicoviciu).
- Crestomaţie pentru istoria universală veche. Partea II-a: Grecia antică*, Bucharest, Ed. didactică şi pedagogică, 1962 (in collaboration with N. Lascu).
- “Dacia preromană,” in *Studii*, 1962, no. 6, pp. 1389-1397.
- “Probleme şi perspective ale săpăturilor arheologice din Munţii Orăştiei,” in *Studii şi Cercetări de Istorie Veche*, 1962, 13, no. 1, pp. 9-17.
- “Addenda to ‘Aşezările dacice din Munţii Orăştiei,’” in *Acta Musei Napocensis*, 1964, 1, pp. 111-124.
- “Coson sau Cotiso?,” in *Acta Musei Napocensis*, 1965, 2, pp. 107-110.
- “Un monument funerar din Dacia Superioară,” in *Omagiu lui P. Constantinescu-Iaşi cu prilejul împlinirii a 70 de ani*, Bucharest, Ed. Acad. R.P.R., 1965, pp. 101-108.
- Dacii*, Bucharest, Ed. ştiinţifică, 1965, 290 p.
- “Le fortezze e gli abitati delle montagne di Orăştie,” in *Archeologica*, Rome, 1965, 4, no. 25-26, pp. 5-14.
- “Nouvelles données concernant le sanctuaire-calendrier dace,” in *Dacia*, 1965, 9, pp. 383-385.
- “În legătură cu noţiunea de fapt istoric,” in *Studia Universitatis Babeş-Bolyai*, Series Philosophia, Cluj, 1966, 11, pp. 29-40 (in collaboration with I. Aluaş).
- Columna lui Traian*, Bucharest, Ed. Meridiane, 1966, 36 p.; second ed., 1968, 36 p. (in collaboration with C. Daicoviciu).
- “Însemnări despre Dacia,” in *Steaua*, 1967, 18, no. 6, pp. 105-107; no. 7, pp. 111-113; no. 8, pp. 74-75; no. 9, pp. 97-100; no. 10, pp. 88-89; no. 11 pp. 83-84; no. 12, pp. 52-54; 1968, 19,

- no.1, pp. 90-93; no. 2, pp. 55-58; no. 3, pp. 61-62; no. 4, pp. 45-47; no. 6, pp. 54-55; no. 8, pp. 75-78; no. 9, pp. 46-48; no.10, pp. 58-59; no.11, pp. 68-69; 1969, 22, no. 1, pp. 92-94; no. 2, pp. 100-101; no. 3, pp. 92-94; no. 4, pp. 68-71; no. 5, pp. 74-77; no. 6, pp. 58-59; no. 7, pp. 66-68; no. 8, pp. 72-73 (in collaboration with C. Daicoviciu).
- “Noi considerații asupra Daciei Malvensis,” in *Acta Musei Napocensis*, 1967, 4, pp. 73-83 (in collaboration with C. Daicoviciu).
- “Regatul’ lui Rhemaxos,” in *Acta Musei Napocensis*, 1967, 4, pp. 445-447.
- Muzeul de istorie din Cluj*, Guide, Bucharest, Ed. Meridiane. 1967, 103 p. (in collaboration with M. Bunta, Ș. Ferenczi).
- “Bibliografie Constantin Daicoviciu (1923-1968),” in *Anuarul Institutului de istorie, Cluj*, 1968, 11, pp. 14-23.
- Dacii*, Editura Pentru Literatură, Biblioteca Pentru Toți series, 1968, 300 p.
- “Cronologia regilor dacii,” in *Unitate și continuitate în istoria poporului român*, Bucharest, Ed. Academiei R.S.R.,” 1968, pp. 65-72.
- “Dacii și civilizația lor în secolele I î.e.n. – I e. n.,” in *Acta Musei Napocensis*, 1968, 5, pp. 51-58.
- “Coronamente în formă de trunchi de piramidă arcuită pe teritoriul provinciei Dacia,” in *Apulum*, 1968, part I, pp. 333-325.
- “Staat und Zivilisation der Daker,” in *Römer in Rumänien*, Köln, 1969, pp. 24-30.
- “Die dako-römischen Kriege vom Ende des I. und Beginn des 2. Jahrhunderst,” in *Römer in Rumänien*, Köln, 1969, pp. 30-36 (in collaboration with Florescu R.).
- “Legio I Adiutrix or legio IV Flavia Felix?,” in *Hommage a Marcel Renard*, Brussels, Latomus, 1969, pp. 167-172.
- “Criteriu sociologic în stabilirea faptului istoric,” in *Filosofia istoriei. Studii*, Bucharest, Ed. politică, 1969, pp. 31-41 (in collaboration with I. Aluaș).
- Römer in Rumänien. Ausstellung des Römisch-Germanischen Museums Köln und des Historischen Museums Cluj*, Kunsthalle Köln, 12 Febr bis. 18 May 1969, 304 p., 109 illustrations; in Italian, Rome, Da Luca Editore, 274 p. (in collaboration with C. Daicoviciu, R. Florescu, E. Condurachi, I. I. Russu, I. Winkler, L. Țeposu-David, G. Bordenache).
- Istoria României. Compendiu*, edited by C. Daicoviciu, M. Constantinescu, Ș. Pascu, Bucharest, Ed. didactică și pedagogică, first ed., 1969, 728 p; second ed. 1971, 592 p.; third ed., 1974, 558 p. (co-author).
- “Considerații asupra cronologiei aşezării dacice de la Fețele Albe,” in *Acta Musei Napocensis*, 1969, 6, pp. 465-473 (in collaboration with Ion Glodariu).
- Dacii*, Warszawa, Państwowy Institut wydawniczy, 1969, 190 p.
- Histoire de la Roumanie dès origines à nos jours*, Paris, Editions Horvath, 1970, 503 p., Collection “Histoire des Nations Européennes,” (edited by M. Constantinescu, C. Daicoviciu, Ș. Pascu).
- “La Dacie et sa romanité,” in *Sources archéologiques de la civilisation européenne*, Bucharest, Association internationale d’Études du Sud-Est Européen, 1970, pp. 264-255 (in collaboration with Constantin Daicoviciu).
- “Dakisk-getisk Konst.,” in *Guldskatter frön Karpaterna*, Stockholm-Göteborg, C. Davidson Boktryckeri, 1970, pp. 47-51.
- “Notes sur la première guerre dacique de Trajan,” in *Acta Musei Napocensis*, 1970, 7, pp. 109-124.
- Les rois daces de Burebista à Décébale*, in *Dacia*, 1970, 14, pp. 159-166 (in collaboration with Trynkowski Ion).
- “Civilizația romana in Romania,” in *Rivista delle Nazioni*, 1970, no. 12-13, pp. 93-95.
- “Descoperiri monetare în Banatul secolului al XIX-lea,” in *Acta Musei Napocensis*, 1971, 8, pp. 561-566.
- “Burebista și Dobrogea,” in *Pontica*, 1971, 4, pp. 89-95.
- “Un sanctuar circular dacic la Fețele Albe, jud. Hunedoara,” in *Apulum*, 1971, 9, pp. 257-262.

- “Les bergeries daces des Monts d’Orăștie,” in *Actes du VII Congrès International des Sciences Préhistoriques et Protohistiriques*, Prague, 21-27 August 1966, vol. II, Prague, Academia-Institut d’Archéologie de l’Académie Tchécoslovaque des Sciences a Prague, 1971, pp. 1030-1033.
- “Historische Probleme der Provinz Dakien,” beim *Kongress für Epigraphik in München, Mitteilungen der Südosteuropa Gesellschaft*, 1972, pp. 62-64.
- “Place et rôle de la Dacie dans le Sud-Est Européen,” in *Actes du II e Congrès International des Études du Sud-Est Européen*, Histoire, Athènes, Association Internationale des Études Sud-Est Européen, 1972, vol. II, pp. 287-295
- Illiri și dacii*, Exhibition catalogue, the editorial board of the catalogue: Hadrian Daicoviciu, Draga Gherasanin, Ion Glodariu, Ljuba Popovic, Miloje Vasilic, Nicolae Vlassa, Cluj-Bucharest, The National Museum Belgrade, The National Museum of Transylvanian History, Cluj, 1972, 295 p.
- “Tacitus și războaiele dacice ale lui Traian,” in *Crisia*, 1972, 2, pp. 9-14.
- Dacia de la Burebista la cucerirea romană*, Gluj, Ed. Dacia, 1972, 416 p.
- “Der Höhepunkt der dakischen Kultur,” in *Studia Gotica*, Die eisenzeitlichen Verbindungen zwischen Schweden und Südosteuropa. Vorträge beim Gotensymposion im Statens Historiska Museum, Stockholm, 1970, Stockholm, Almqvist & Wiksell, 1972, pp. 197-205.
- “Die klassische Periode in der dakischen Kultur,” in *Mitteilungen der Südost-Europa Gesellschaft*, 1972, 3-4, pp. 58-62.
- “L’habitat dace de Fetele Albe,” in *I^e Congrès International de Thracologie. Contribution roumaine*, Sofia, 1972, pp. 77-121 (in collaboration with Ion Glodariu).
- “Développement urbain et romanisation dans la province de Dacie,” in *Centenar muzeal orădean*, Oradea, 1972, pp. 153-160; *Vestigia*, 1972, 17, pp. 97-98 (in collaboration with C. Daicoviciu).
- “Dio Cassius et Sarmizegetusa,” in *Actes de la XIIe Conférence Internationale d’études classiques*, Eirene, Cluj-Napoca, 2-7 Oct, 1972; Bucharest, Ed. Acad, 1975; Amsterdam, Adolf M. Hekkert. B. V., 1975, pp. 453-454.
- Dacii*, revised and completed edition, Bucharest, Ed. Enciclopedică Română, 1972, 377 p.
- “Şantierul arheologic dacic din Munţii Orăştiei, jud. Hunedoara (1960-1966),” in *Materiale și Cercetări Arheologice*, 1973, 10, pp. 61-86 (in collaboration with C. Daicoviciu, I. H. Crişan, I. Glodariu, Ş. Ferenczi, V. Vasiliev).
- Dacii*, Praha, Mlada Fronta, 1973, 271 p.
- “Un complex de construcții în terase din așezarea dacică de la Fețele Albe (sec. I î.e. n.-I e. n.),” in *Acta Musei Napocensis*, 1973, 10, pp. 65-96 (in collaboration with I. Glodariu and I. Piso.)
- “Daces, Romans, romanisation en Dacie Trajane,” in *Actes du VIIIe Congrès International des sciences préhistoriques et protohistoriques*, Tome III, Belgrade, 1973, pp. 234-242; *Relation between the Autochthonos Population and the Migratory Populations of the Territory of Romania*, Bucharest, Ed. Acad., 1975, pp. 35-34 (in collaboration with C. Daicoviciu).
- Istoria Clujului*, edited by Ștefan Pascu, Cluj-Napoca, The Popular Council of Cluj City, 1974, 576 p. (co-author).
- “Considerații privind unele descoperiri arheologice din zona Cluj-Napoca,” in *Acta Musei Napocensis*, 1974, 11, pp. 5-18 (in collaboration with N. Vlassa).
- La Civiltà dei Daci prima e dopo la conquista romana*, Romania romana (Rome), 1974, 371, no. 207, pp. 55-61.
- “Principalele rezultate ale săpăturilor din 1973-1974 la Ulpia Traiana Sarmizegetusa și semnificația lor,” in *Sargeția*, 1974-1975, 11-12, pp. 225-231 (in collaboration with D. Alicu, E. Nemeș, I. Piso, C. Pop, A. Rusu).
- “Numele Ulpiei Traiane,” in *Tibiscus*, 1974, 3, pp. 101-104; *Pontica*, 1976, 9, pp. 57-64.
54. “Cassius Dio și Sarmizegetusa,” in *In memoriam Constantin Daicoviciu*, Cluj, Ed. Dacia, 1974, pp. 111-116.

- “Fenomenul urban antic în România,” in *Apulum*, 1975, 13, pp. 85-94.
- “Les fortresses daces à la fin du Second Age du Fer,” in *Medunarodni kolokvij utvrđena ilirska naselja*, Sarajevo, 1975, pp. 223-235.
- “Sarmizegetusa și războaiele marcomanice (Sarmizegetusa et les guerres marcomanes),” in *Acta Musei Napocensis*, 1975, 12, pp. 159-163; *Revue roumaine d'histoire*, Bucharest, 1977, 16, no. 1, pp. 155-159 (in collaboration with I. Piso).
- “La caractère de la société et de l’État daces à l’époque classique,” in *Thraco-Dacica*, Bucharest, 1976, pp. 241-247; in *La civilisation classique des Daco-Gètes – De klassieke beschaving van de Daco-Geten*, Brussels, 1979, pp. XIII-XXXII; *IDaci*, Rome, 1979, pp. 29-33.
- “Inscriptii din Sarmizegetusa,” in *Acta Musei Napocensis*, 1976, 13, pp. 89-97 (in collaboration with I. Piso).
- “Puncte de reper pentru cronologia cetăților și așezărilor dacice din Munții Orăștiei,” in *Acta Musei Napocensis*, 1976, 13, pp. 71-80.
- Considerații asupra problemei continuății*, The National Museum, Bucharest, 1976, 3, pp. 39-44.
- “Publius Aelius Antipater,” in *Epigraphica. Travaux dédiés au VIIe Congrès d'épigraphie grecque wt latine*, Bucharest, Ed. Acad, 1977, pp. 75-79 (in collaboration with I. Piso).
- “Thraces et Daco-Gètes à la fin du Hallstatt et au début de La Tène en Roumanie,” *Thracica*, Sofia, 1977, 4, pp. 5-14.
- “Gallienus și ‘pierdere’ Daciei,” in *Steaua*, 1977, 28, no. 6, p. 46.
- “Napoca. Geschichte einer römischen Stadt in Dakien,” in *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, II/6, Berlin-New York, Walter de Gruyter, 1977, pp. 910-949.
- “Un fragment ceramic cu inscripție de la Porolissum,” in *Acta Musei Napocensis*, 1977, 14, pp. 201-204.
- “Problema continuății în Dacia,” in *Era socialistă*, Bucharest, 1978, 58, no. 1, pp. 38-41, 55.
- “Cercetări arheologice privind cunoașterea sistemelor de fortificații la geto-daci,” in *Revista muzeelor și monumentelor istorice. Monumente istorice și de artă series*, Bucharest, 1978, 47, no. 1, pp. 3-8.
- “Sarmizegetusa Regia, complejo arqueológico,” in *Rumania, pagines de historia*, 1978, 3, no. 1, pp. 46-53.
- “Miscellanea epigraphica,” in *Acta Musei Napocensis*, 1978, 15, pp. 115-123.
- “Divinitatea și Santuarii dei Daci,” in *IDaci*, Rome, 1979, pp. 83-84.
- “2050 ans depuis la fondation du premier État dace,” in *Cahiers européens*, 1979, 4, pp. 36-39.
- “Şantierul Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Campania 1978,” in *Materiale și cercetări arheologice*, XIII, Oradea, 1979, pp. 231-243 (in collaboration with D. Alicu, I. Piso, C. Pop, A. Rusu).
- “Retrospectivă (bibliografia profesorului Ion Berciu),” in *Acta Musei Napocensis*, 1979, 16, pp. 917-922.
- “Il sistema delle fortificazioni delle Montagne din Orăștie,” in *IDaci*, Rome, 1979, pp. 34-35.
- “Sistemul defensiv al cetății dace de la Costești,” in *Sargeția*, 1979, 14, pp. 103-114.
- “La stato dacico,” in *IDaci*, Rome, 1979, pp. 29-33.
- “Statul lui Burebista,” in *Revista Comisiei Naționale Române pentru UNESCO*, Bucharest, 1979, 21, no. 3-4, pp. 157-160.
- “Cercetări în incinta sacră a Sarmizegetusei,” in *Materiale și cercetări arheologice*, XIII, Oradea, 1979, pp. 135-137 (in collaboration with I. Ferenczi, I. Glodariu, E. Iaroslavscchi).
- “Principalele rezultate ale săpăturilor din 1975-1977 la Ulpia Traiana Sarmizegetusa și semnificația lor,” in *Sargeția*, 1979, 14, pp. 130-154 (in collaboration with D. Alicu, I. Piso, C. Pop).
- “Les bronzes de Sarmizegetusa: art classicisant et art provincial,” in *Bronzes hellénistiques et romains. Tradition et renouveau. Acte de Ve Colloque international sur les bronzes antiques*, Lausanne, 8-13 mai 1978; Lausanne, 1979, pp. 107-109.

- Dicționar encyclopédic de artă veche a României*, Bucharest, Ed. științifică și encyclopédică, 1980, 368 p. (in collaboration with R. Florescu, L. Roșu).
- “Burébista, roi des Daces,” in *Revue roumaine d'histoire*, Bucharest, 1980, 19, no. 2-3, pp. 149-160.
- “La continuité de l’État dace de Burébista à Décebale,” in *Actes du IIe Congrès International de thracologie*, vol. II, Bucharest, Ed. Acad., 1980, pp. 97-103.
- “Les daces et leur civilisation,” in *Rapports. Comité international des sciences historiques*, Bucharest, 10-17 August 1980, vol II, Bucharest, Ed. Acad., 1980, pp. 84-99; *Roumanie, pages d'histoire*, Bucharest, 1980, 5, no. 3-4, pp. 158-187 (published also in English, German, Russian, Spanish).
- “Epoca clasică a civilizației daco-getice,” in *Revista de istorie*, Academia de Științe Sociale și Politice a R.S. România, Secția de istorie și arheologie, Bucharest, 1980, 33, no. 3, pp. 421-441.
- “Epoca lui Burebista,” in *Potaissa*, 1980, 2, pp. 5-19.
- “Un Estado independente na Dácia existin há 2050 anos,” in *Diario de noticias*, Lisboa, 14 Oct. 1980, pp. 19-20.
- “Les forteresses daces des Monts d’Orăștie et leur signification historique,” in *Actes du IIe Congrès International de thracologie*, vol. II, Bucharest, Ed. Acad., 1980, pp. 71-75; in *Pulpiteva*, Plovdiv, 1980, 3, pp. 230-238.
- “Procesul încheierii statului dac sub conducerea lui Burebista,” in *Revista Arhivelor*, direcția Generală a Arhivelor Statului, Bucharest, 1980, 57, no. 2, pp. 163-168. 116. “La sanctuaire A de Sarmizegetusa Regia,” in *Acta Musei Napocensis*, 1980, 17 pp. 65-79.
- “Statul dac în contextul politic al Europei antice,” in *Era socialistă*, Bucharest, 1980, 60, no. 21, pp. 21-24.
- “Verificări în incinta sacră a Sarmizegetusei,” in *Materiale și cercetări arheologice*, XIV, Tulcea, 1980, pp. 161-163 (in collaboration with I. Andrițoiu, A. Rusu).
- “Cercetări în incinta sacră a Sarmizegetusei,” in *Materiale și cercetări arheologice*, XIII, Oradea, 1979, pp. 135-137 (in collaboration with I. Ferenczi, I. Glodariu, E. Iaroslavscchi).
- “Săpăturile de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa,” in *Materiale și cercetări arheologice*, XIV, Tulcea, 1980, pp. 276-282 (in collaboration with D. Alicu, I. Piso, C. Pop, A. Rusu).
- “Considerații asupra semnificației stăpânirii romane în Dacia,” in *Era socialistă*, 1980, 60, no. 3, pp. 42-45.
- “La place de la Dacie dans l’ethnogenèse du peuple roumain,” in *Roumanie, l’age d’histoire*, Bucharest (published also in English, German and Russian), 1980, 5, no. 1, pp. 137-149.
- “Săpăturile din 1980 de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa,” in *Materiale și cercetări arheologice*, Brașov, 1981, XV, Bucharest, 1983, pp. 246-277 (in collaboration with D. Alicu, I. Piso, C. Pop, A. Rusu).
- “Edificii de cult la Ulpia Traiana Sarmizegetusa (I-II),” in *Acta Musei Napocensis*, 1981, 18, pp. 59-84; 1982, 19, pp. 59-74 (in collaboration with D. Alicu).
- “Un fragment céramique à chrisme de Ulpia Traiana Sarmizegetusa,” in *Revue roumaine d’histoire*, Bucharest, 1981, 20, no. 4, pp. 619-624.
- “Autor des ‘programes’ de la Révolte de Spartacus,” in *Spartacus Symposium rebus Spartaci gesti, 2050*, Sofia, 1981, pp. 44-47.
- “Societatea dacică în epoca statului,” in *Studii dacice*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1981, pp. 23-47.
- “Daces et Getes dans les sources antiques,” in *Thraco-Dacica*, Bucharest, Institute of Thracology, 1982, 3, pp. 144-146.
- “Une fausse controverse,” in *Roumanie, l’age d’histoire*, Bucharest, 1982, 7, no. 1, pp. 81-86.
- “Militari romani în războiul dacic al lui Domitianus,” in *Steaua*, 1982, 33, no. 4, p. 44.
- “Săpăturile arheologice din 1981 de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa,” in *Materiale și cercetări arheologice*, XVI, Vaslui, 1982 ; Bucharest, 1986, pp. 121-134.
- “Moștenirea lui Vasile Pârvan (L’héritage de Vasile Pârvan),” in *Acta Musei Napocensis*, 1982, 19, pp. 777-778.

- “Istorie, adevăr, educație,” in *Era socialistă*, Bucharest, 1982, 62, no. 15, pp. 16-17.
- “Generali romani în războaiele dacice ale lui Traian,” in *Steaua*, 1982, 33, no. 6, pp. 48-49.
- “O stelă funerară de la Alburnus Maior,” in *Potaissa*, 1982, 3, pp. 106-11.
- “Cercetări arheologice la Sarmizegetusa Regia,” in *Materiale și cercetări arheologice*, XVI, Vaslui, 1982; Bucharest 1986, pp. 105-108.
- “Realizări în cercetarea trecutului îndepărtat,” in *România literară*, Bucharest, 1983, 16, no. 4, p. 19.
- “Daco-geții în opera lui Vasile Pârvan,” in *Carpatica*, 1983, 15, pp. 31-38.
- “Un manuscris inedit al lui Constantin Daicoviciu,” in *Acta Musei Napocensis*, 1983, 20, pp. 705-708.
- Probleme fundamentale ale istoriei României*, textbook, Bucharest, Ed. didactică și pedagogică, 1983, 216 p. (Edited by Titu Geogescu, Gh. I. Ioniță, I. Scurtu, Șt. Ciobanu; co-author).
- “Temeiurile unității politice daco-gețice,” in *Steaua*, 1983, 34, no. 12, pp. 47-52.
- “La colonizzazione e la funzione della cità nella romanizzazione della Dacia,” in *L'Adriatica tra Mediteraneo e Penisola Balcanica nell'antichità*, Taranto, 1983, pp. 205-220.
- “Prefață” to Liviu Groza, *Grăniceri bănățeni. Pagini din cronica regimentului de grăniceri din Caransebeș*, Bucharest, Ed. militară, 1983, 179 p.
- “În legătură cu apariția formulei ‘In honorem domus divinae’,” in *Studia antiqua et archaeologica*, Universitatea “Al. I. Cuza,” Iași, 1983, 1, pp. 153-163.
- “Cercetări arheologice la Sarmizegetusa Regia,” in *Materiale și cercetări arheologice*, Brașov, 1981, XV, Bucharest, 1983, pp. 232-234 (in collaboration with I. Ferenczi, I. Glodariu, E. Iaroslavscchi, A. Rusu, I. Andrițoiu).
- “Din nou despre blocurile cu litere grecești de la Sarmizegetusa Regia,” in *Thraco-Dacica*, Bucharest, Institute of Thracology, 1983, 4, no. 1-2, pp. 100-104.
- “Ancêtres des Roumains: les Daco-Gètes et les Daco-Romains aux IIe et IIIe siècles,” in *La Roumanie*, Brussels, 1983, pp. 41-60.
- Portrete dacice (Dromichaetes, Burebista, Deceneu, Decebal)*, Bucharest, Ed. militară, 1984, 184 p.
- “Etnogeneza românilor,” in *Națiunea română. Geneză. Afirmare. Orizont contemporan*, Bucharest, Ed. științifică și enciclopedică, 1984, pp. 136-171.
- “La vita romana nella Dacia dopo Aureliano,” in *Il crinale d'Europa*, Rome, 1984, pp. 65-72.
- Istoria militară a poporului român*, vol. I., *Din cele mai vechi timpuri până în secolul al XIV-lea*, edited by Ș. Pascu, V. Milea, M. Mușat, G. Tudor, Bucharest, Ed. militară, 1984, 438 p.
- “Din nou despre apărătorii,” in *Steaua*, 1984, 35, no. 9, p. 47.
- “La Romanisation de la Province de Dacie,” in *Acta Musei Napocensis*, 1984, 21, pp. 81-93.
153. *Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa*, Guide, Bucharest, Ed. Sport-Turism, 1984, 248 p. (in collaboration with D. Alicu).
- “Contribuția lui Constantin Daicoviciu la cunoașterea istoriei și civilizației dacilor,” in *Tibiscum*, 1986, 6, pp. 159-167.
- Probleme fundamentale ale istoriei României. Manual și crestomatie*, authors: Ș. Pascu, Ș. Stefanescu, D. Berciu, V. Cristian, H. Daicoviciu, T. Geogescu, Gh. I. Ioniță, I. Scurtu, F. Constantiniu, Bucharest, Ed. didactică și pedagogică, 1987, 488 p.
- Dacien Portraits*, Bucharest, Ed. militară, 1987, 189 p.
- “La système défensif de l'Etat dace,” in *Roumanie. Pages d'histoire*, Bucharest, published also in English, German, Russian and Spanish, 1987, 12, no. 1-2, pp. 46-61.
- Cetăți și așezări dacice în sud-vestul Transilvaniei*, Bucharest, Ed. științifică și enciclopedică, 1989, 291 p. (in collaboration with I. Ferenz, I. Glodariu).

The above list does not include the countless unpublished conferences, speeches, etc., prefaces, popularisation articles and studies published in numerous cultural journals and newspapers in the country.